

Rolnummer 2201
Arrest nr. 122/2002 van 3 juli 2002

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag betreffende artikel 6 van de wet van 27 december 1994 « tot goedkeuring van het Verdrag inzake de heffing van rechten voor het gebruik van bepaalde wegen door zware vrachtwagens, ondertekend te Brussel op 9 februari 1994 door de Regeringen van het Koninkrijk België, het Koninkrijk Denemarken, de Bondsrepubliek Duitsland, het Groothertogdom Luxemburg en het Koninkrijk der Nederlanden, en tot invoering van een Eurovignet overeenkomstig richtlijn 93/89/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 25 oktober 1993 », gesteld door het Hof van Beroep te Antwerpen.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit voorzitter A. Arts en rechter L. François, waarnemend voorzitter, en de rechters R. Henneuse, M. Bossuyt, A. Alen, J.-P. Snappe en E. Derycke, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter A. Arts,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* * *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vraag*

Bij arrest van 12 juni 2001 in zake L. Demanet tegen de Belgische Staat en anderen, waarvan de expeditie ter griffie van het Arbitragehof is ingekomen op 21 juni 2001, heeft het Hof van Beroep te Antwerpen de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 6 van de wet van 27 december 1994 tot goedkeuring van het verdrag inzake de heffing van rechten voor het gebruik van bepaalde wegen door zware vrachtwagens, ondertekend te Brussel op 9 februari 1994 en tot invoering van een Eurovignet overeenkomstig de richtlijn 93/89/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 25 oktober 1993 de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, gelezen in samenhang met artikel 1384, 3de lid, van het Burgerlijk Wetboek en artikel 18 van de wet op de arbeidsovereenkomsten van 3 juli 1978, in zover het bepaalt dat in geval van niet-betaling van het Eurovignet door de eigenaar de bestuurder van het voertuig hoofdelijk gehouden is tot betaling van het Eurovignet nu het tot gevolg heeft dat de bestuurder van het voertuig die werknemer is de betaling van het Eurovignet niet kan verhalen op de werkgever gelet op diens faillissement en aldus definitief aansprakelijk blijft voor de door zijn werkgever gepleegde fout bestaande uit het niet betalen van het Eurovignet, daar waar de artikelen 1384, 3de lid, van het Burgerlijk Wetboek en 18 van de wet op de arbeidsovereenkomsten precies voorzien in een civielrechtelijke immuniteit voor de fouten gepleegd door de werknemer in uitvoering van zijn arbeidsovereenkomst, met als gevolg dat de werkgever voor deze fouten definitief aansprakelijk blijft ? »

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschied*

De betwisting voor de verwijzende rechter heeft betrekking op de wet van 27 december 1994 tot goedkeuring van het Verdrag inzake de heffing van rechten voor het gebruik van bepaalde wegen door zware vrachtwagens. Meer bepaald is de vraag aan de orde welke personen gehouden zijn tot betaling van het eurovignet en de geldboete bij niet-betaling van die heffing.

Uit het tussenarrest van 27 februari 2001 blijkt dat L. Demanet, appellant voor de verwijzende rechter, bestuurder van een vrachtwagen, op 18 augustus 1995 in overtreding werd bevonden nu aan boord van de vrachtwagen geen eurovignet aanwezig was, zoals voorgeschreven door de voormelde wet. F. Koeks en B. Kleynen, geïntimeerden voor de verwijzende rechter, waren zaakvoerders van de inmiddels in staat van faillissement verklaarde vennootschap b.v.b.a. Kleynen Transports Internationaux, eigenaar van de betrokken vrachtwagen. L. Demanet betwist hoofdelijk gehouden te zijn tot de betaling van de eurovignetbelasting, die in beginsel door de eigenaar van het voertuig verschuldigd is. Hij betoogt dat zijn hoofdelijke gehoudenheid als bestuurder-werknemer eindigt bij de vaststelling van de inbreuk en het aanhalen van het in overtreding bevonden voertuig, nu de eigenlijke belastingplichtige de eigenaar is. Voorts meent hij dat de hoofdelijkheid zich niet uitstrekt tot de administratieve geldboete. Ten slotte vraagt hij dat een prejudiciële vraag zou worden gesteld over de bestaanbaarheid van artikel 6 van de voormelde wet van 27 december 1994 met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet. Alvorens recht te doen over het hoofdberoep, heropent de verwijzende rechter het debat « teneinde appellant toe te laten de prejudiciële vraag die hij aan het Arbitragehof wenst te stellen nauwkeurig te formuleren ».

In de verwijzingsbeslissing overweegt de verwijzende rechter dat de appellant de prejudiciële vraag die hij wenst te stellen « thans heeft gepreciseerd en het Hof [van Beroep] het aangewezen acht de vraag zoals geformuleerd te stellen ». Vervolgens stelt de verwijzende rechter de voormelde prejudiciële vraag.

III. *De rechtspleging voor het Hof*

Bij beschikking van 21 juni 2001 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen overeenkomstig de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat er geen aanleiding was om artikel 71 of 72 van de organieke wet toe te passen.

Van de verwijzingsbeslissing is kennisgegeven overeenkomstig artikel 77 van de organieke wet bij op 1 augustus 2001 ter post aangetekende brieven.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 7 augustus 2001.

De Ministerraad, Wetstraat 16, 1000 Brussel, heeft een memorie ingediend bij op 17 september 2001 ter post aangetekende brief.

Bij beschikking van 26 september 2001 heeft het Hof de zetel aangevuld met rechter E. Derycke.

Bij beschikkingen van 29 november 2001 en 30 mei 2002 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, verlengd tot respectievelijk 21 juni 2002 en 21 december 2002.

Bij beschikking van 8 mei 2002 heeft het Hof de zaak in gereedheid verklaard en de dag van de terechtzitting bepaald op 29 mei 2002.

Van die beschikking is kennisgegeven aan de Ministerraad en zijn advocaat bij op 8 mei 2002 ter post aangetekende brieven.

Op de openbare terechtzitting van 29 mei 2002 :

- hebben de rechters-verslaggevers E. Derycke en R. Henneuse verslag uitgebracht;
- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de artikelen 62 en volgende van de organieke wet, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

IV. *In rechte*

- A -

A.1. In hoofdde betoogt de Ministerraad dat de prejudiciële vraag geen antwoord behoeft. De vraag geeft niet aan - en de Ministerraad ziet niet in - welke categorieën van rechtsonderhorigen met elkaar moeten worden vergeleken teneinde een toetsing van de in het geding zijnde bepaling aan de artikelen 10 en 11 van de Grondwet mogelijk te maken. De Ministerraad is van mening dat de in het geding zijnde bepaling zonder enig onderscheid geldt voor alle bestuurders van een voertuig waarvoor het eurovignet niet werd betaald door de eigenaar van het voertuig en dit ongeacht hun statuut. Bovendien voorziet die bepaling, ook zonder enig onderscheid, in een recht van verhaal dat geldt voor alle bestuurders, ongeacht hun statuut, die de belasting hebben voldaan in de plaats van de eigenaar van het voertuig.

A.2. De Ministerraad is voorts van mening dat de verschillende categorieën die in de prejudiciële vraag worden onderkend onvoldoende vergelijkbaar zijn, gelet op de verschillende aansprakelijkheidsregeling die op hen van toepassing is in niet-vergelijkbare situaties. Immers, artikel 1384, derde lid, van het Burgerlijk Wetboek en artikel 18 van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten hebben betrekking op de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de aansteller of de werkgever in het geval van een fout die werd begaan door de aangestelde of de werknemer in het kader van de uitvoering van zijn opdracht of van zijn overeenkomst,

terwijl de in het geding zijnde bepaling betrekking heeft op de hoofdelijke gehoudenheid van de bestuurder van een voertuig tot het betalen van een fiscale schuld. De betaling van een belasting volgt niet uit een overeenkomst of uit een onrechtmatige daad, maar wel uit de wet. De Ministerraad meent dan ook dat de in het geding zijnde bepaling en de bepalingen die in de vraag worden aangevoerd, twee totaal verschillende rechtstoestanden regelen die niet kunnen worden vergeleken.

De Ministerraad merkt nog op dat het aanvoeren van artikel 18 van de arbeidsovereenkomstenwet geen steek houdt, nu dat artikel niet op alle bestuurders van toepassing is. Die bepaling heeft immers enkel betrekking op werknemers in vast dienstverband en niet op werknemers die niet in zulk een verband werken, noch op zelfstandige bestuurders.

A.3. In ondergeschikte orde betoogt de Ministerraad dat de in het geding zijnde bepaling het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie niet schendt.

De Ministerraad verwijst naar de richtlijn 93/89/EEG van 25 oktober 1993, die inzonderheid ertoe strekte de concurrentievervalsing tussen de vervoerders van de verschillende Lid-Staten tegen te gaan en te voorzien in billijke mechanismen voor de aanrekening aan de vervoerders van de kosten voor autoweg- en infrastructuurvoorzieningen. Om die doelstellingen te concretiseren, voorziet de voormelde richtlijn in de handhaving of de invoering van ofwel tolgelden, ofwel gebruiksrechten (eurovignet) voor het gebruik van bepaalde wegen. Met het oog op harmonisatie heeft België, samen met vier andere Lid-Staten, op 9 februari 1994 een verdrag ondertekend waarin een gemeenschappelijk stelsel wordt georganiseerd voor de heffing van het eurovignet voor bepaalde vrachtwagens.

Volgens de Ministerraad vindt de hoofdelijke aansprakelijkheid van de bestuurder in geval van niet-betaling van het eurovignet door de eigenaar van het voertuig, haar verantwoording in economische doelstellingen, namelijk de vrijwaring van gezonde concurrentievoorwaarden tussen de onderscheiden soorten van transportfirma's in de verschillende landen, waarbij elke vorm van discriminatie tussen Belgische en buitenlandse transporteurs diende te worden vermeden.

In zoverre een onderscheid wordt ingevoerd door de in het geding zijnde bepaling, *quod non*, meent de Ministerraad dat de Europese en economische doelstellingen van die bepaling een objectief onderscheidingscriterium uitmaken dat in redelijk verband staat met die doelstellingen.

- B -

B.1. De prejudiciële vraag heeft betrekking op artikel 6 van de wet van 27 december 1994 « tot goedkeuring van het Verdrag inzake de heffing van rechten voor het gebruik van bepaalde wegen door zware vrachtwagens, ondertekend te Brussel op 9 februari 1994 door de Regeringen van het Koninkrijk België, het Koninkrijk Denemarken, de Bondsrepubliek Duitsland, het Groothertogdom Luxemburg en het Koninkrijk der Nederlanden, en tot invoering van een Eurovignet overeenkomstig richtlijn 93/89/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 25 oktober 1993 » (*Belgisch Staatsblad*, 31 december 1994, *addendum*, *Belgisch Staatsblad*, 1 februari 1995).

B.2. Voormeld artikel 6 bepaalt :

« Het eurovignet is verschuldigd door de eigenaar van het voertuig.

In geval van niet-betaling door de eigenaar, zijn de ondernemer, de houder of de bestuurder van het voertuig hoofdelijk gehouden tot betaling van het eurovignet, onder voorbehoud van hun verhaal tegen de eigenaar. »

B.3. De verwijzende rechter vraagt het Hof of artikel 6 van de voormelde wet bestaanbaar is met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, rekening houdend met artikel 1384, derde lid, van het Burgerlijk Wetboek en met artikel 18 van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten, in zoverre het voormelde artikel 6 bepaalt dat in geval van niet-betaling van het eurovignet door de eigenaar de bestuurder van het voertuig hoofdelijk gehouden is tot betaling ervan.

Volgens de verwijzende rechter zou die bepaling tot gevolg hebben dat de bestuurder van het voertuig die werknemer is, de betaling van het eurovignet niet zou kunnen verhalen op de werkgever wanneer deze laatste in staat van faillissement is. Aldus zou die werknemer definitief aansprakelijk blijven voor de door zijn werkgever gepleegde fout, wat in strijd zou zijn met de regels waarin artikel 1384, derde lid, van het Burgerlijk Wetboek en artikel 18 van de wet betreffende de arbeidsovereenkomsten voorzien.

B.4. Artikel 18, eerste en tweede lid, van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten bepaalt :

« Ingeval de werknemer bij de uitvoering van zijn overeenkomst de werkgever of derden schade berokkent, is hij enkel aansprakelijk voor zijn bedrog en zijn zware schuld.

Voor lichte schuld is hij enkel aansprakelijk als die bij hem eerder gewoonlijk dan toevallig voorkomt. »

B.5.1. Volgens de Ministerraad zijn de verschillende categorieën van personen die in de prejudiciële vraag worden onderkend onvoldoende vergelijkbaar, gelet op de verschillende aansprakelijkheidsregelingen die op hen van toepassing zijn.

B.5.2. Uit de prejudiciële vraag blijkt dat een onderscheid wordt ingevoerd tussen twee categorieën van personen wat de aansprakelijkheid betreft, dat voortvloeit uit de uitvoering van een arbeidsovereenkomst. Ze zijn voldoende vergelijkbaar.

De exceptie van de Ministerraad wordt niet aangenomen.

B.6. Het Hof stelt vast dat de in het geding zijnde bepaling uitdrukkelijk voorziet in de mogelijkheid van verhaal van de bestuurder tegen de eigenaar van het voertuig die de verschuldigde heffing niet heeft betaald.

Bovendien moet rekening worden gehouden met het doel dat door de wetgever met de hoofdelijke aansprakelijkheid van de bestuurder tot betaling van het eurovignet werd nagestreefd, namelijk vermijden dat, wanneer een buitenlands voertuig in overtreding wordt bevonden, de verschuldigde sommen niet zouden worden betaald. De wetgever heeft dan ook geen verschil in behandeling tussen Belgische en buitenlandse voertuigen willen maken (*Parl. St.*, Kamer, 1994-1995, nr. 1639/2, pp. 7-8).

Gelet op het specifieke karakter van het eurovignet, waarvan de invoering strekt tot het aanrekenen aan bepaalde voertuigen van een gedeelte van de veroorzaakte kosten van milieuhinder en verkeersonveiligheid (*Parl. St.*, Kamer, 1994-1995, nr. 1639/2, p. 2), en op de omstandigheid dat de betaling van die heffing in voorkomend geval zowel van Belgische als van buitenlandse werknemers, bestuurders van het betrokken voertuig, kan worden geëist, vermag de wetgever die werknemers op dit punt anders te behandelen dan artikel 18 van de wet betreffende de arbeidsovereenkomsten dat doet.

De gestrengheid van de sanctie, rekening houdend met het feit dat het verhaal tegen de eigenaar mogelijkwerwijs geen resultaat kan hebben, is niet voldoende om tot de onevenredigheid van de bekritiseerde maatregel te besluiten. Die maatregel gaat immers uit van de noodzaak de publieke financiën te beschermen door middel van een regelgeving die niet doeltreffend kan zijn zonder een zekere rigiditeit.

Artikel 1384, derde lid, van het Burgerlijk Wetboek ontslaat als dusdanig de aangestelde niet van zijn aansprakelijkheid.

B.7. De prejudiciële vraag dient ontkennend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 6 van de wet van 27 december 1994 « tot goedkeuring van het Verdrag inzake de heffing van rechten voor het gebruik van bepaalde wegen door zware vrachtwagens, ondertekend te Brussel op 9 februari 1994 door de Regeringen van het Koninkrijk België, het Koninkrijk Denemarken, de Bondsrepubliek Duitsland, het Groothertogdom Luxemburg en het Koninkrijk der Nederlanden, en tot invoering van een Eurovignet overeenkomstig richtlijn 93/89/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 25 oktober 1993 » schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet.

Aldus uitgesproken in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 3 juli 2002.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

A. Arts